

A nap hátralevő része fényképezéssel, naplóírással, egy kis szundikalással, csomagolással és azzal telik el, hogy Poprádon át visszautazom Ótátrafüredre, drága Pofikámhoz.

Vadászati szempontból ennek a kirándulásomnak folytatása nincsen; hogy még öt napig a Magas-Tátrában lézengtünk és csavarogtunk, nem tartozik vadásznaplómba. Ellenben érdemes feljegyezni, hogy meghívást kaptam az idei őszre egy zergebak elejtésére, ezt pedig sokért nem adnám.

Szászrégen (Maros-Torda megye)

Június 6. (Vasárnap) Csütörtök reggel jöttem el hazulról, de mivel két szörnyen unalmas „könyvnap”-ot Kolozsvárt kellett töltenem, csak tegnap, szombat este értem ide.

Délután egy rozoga, egyfogatú bérkocsin Popescu Bibivel kidöcögök a tanyára, ahol tavaly olyan sokat lestem hiába az ismert bakot. A helyzet ott azonban tavaly óta, sajnos, lényegesen megváltozott. Bibi tavalyi bérese bevonult katonának, és a helyette felfogadott ember - a vadászat iránt nem érdeklődve - nem tud a bakról jelenteni semmit.

Cserkelgetünk, és egy kis erdőt útba ejtve, gyalogszerrel bandukolunk a dombokon át estére vissza, a városba. Látunk egy csavargó, vadászó kutyát, egy őzsutát, majd még egy sutát egy hitvány bakkal, s végül sokáig elnézegetünk a mezőn egy egerészó, bogarászó, nyeszlett rókát.

Élveztem a sétát az üdezőld, dús vetések között és a csupazöld cseres-tölgyes erdőben, de vadászati szempontból gyenge multság volt.

Június 7. Tegnap este záróráig kocsmában ültünk, ezért, és megfelelő intézkedés hiánya folytán is, a reggeli cserkészlet szöba sem jön.

Délelőtt meglátogat bennünket - már elsősorban házigazdámékat és részben engem is - Éltető Buba és férje, és meghívják egy őzbakra saját kis erdejükbe, a Magyarrégen határában lévő „Kereszterdő”-be.

Ennek folytán délután ½ 6-kor Bibivel gépkocsin kirobogunk a várostól keletre vagy három kilométernyire, majd a „Kereszterdő” déli lejtőjével szemben leszállunk, átvágunk egy vizenyős, zsombikos réten, és az erdőbe érve, lassan felballagunk az enyhén emelkedő domboldalon, a puszta tarvágásban a gerincig. Ezen keletnek fordulva, leereszkedünk egy darabot a néhányéves, tehát már meglehetősen magas, gazos, üdezőld vágásba. Bibi elől jár és felugrat egy derék

bakot; én csak a cserjék megmozdulását látom a menekülő bak nyomában. Aztán én fedezek fel a bozótban, jócskán messziről, egy fiatal bakot. Hitvány az agancsa, nem érdemes vele foglalkozni.

Visszakerülünk a gerincre, és az északi domboldalon is lecserkeltünk egy darabon, majd a vágásnak ott már embermagasságú cserjéi között egy, bennünket 30 lépésről mozdulatlanul figyelő, ózsuta mellett megyünk el.

Végül a gerincen nagyot járva, kiérünk az erdő nyugati, majd dél-nyugati szélére. Ott egy állítólag ismert, már nehányszor látott, derék bakot akarok lesni. Buba és férje azt mondja, a bak esténként kijár az erdőből, illetve a sűrű fiatalosból a rétre és rajta túl, a mezőre legelni.

Ámde éppen ott, ahol a bakot lesném, az erdő alatt, a réten legel a gulya. Megkérjük a gulyást, hajtja tovább teheneit, aztán attól a helytől, ahol a „nagy” bak esténként állítólag az erdőből kivonul, egy öreg tölgy vastag tövéhez lapulva, lekuporodom a földre, bár egyáltalán nem bízom hozzá, hogy a bak a rengeteg változatos táplálékot adó, ritka fiatalosból kijöjjön a marhatrágyától bűzös rétre.

7 órára jár az idő. Éppen szembenézek a nyugvó Nappal. Lángvörös fénye vakít, mint a tűz. Alig várom, hogy letűnjék a látóhatár alá.

Bibi tőlem 100-150 lépésre, az erdő szélének kanyarán túl les és figyel.

A gulya kolompja egyre messzebről hallik, csendesedik a táj, elhalkul minden nappali nesz. Eltelik háromnegyed óra, mialatt fogy a világosság, és fogy, amúgy is gyenge, reményem.

A tölgy törzséhez támaszkodva, az erdő felé fordulva, ülök mozdulatlanul. Lövésre kész puskám ölemben fekszik.

Az alkonyati, sötéti szürkület már elnyeli a dolgok színét, rajzát, amikor valami sötét árnyalak tűnik fel az erdőszélen, a fűben. Nem tudom hamarjában, micsoda. Őznek alacsony, disznónak kicsi és karcú, rókának sötét, nyúlnak nagy. Alig 50 lépésnyire van tőlem. Különös mozdulatokkal közeledik lassan, fokozatosan felém. Hol lapulva kúszik, hol megáll, kiemelkedik a fűből, fejét magasra emeli és szénéz.

Amikor megint fűbe lapulva mászik, szememhez kapom a messzelátót és kíváncsian nézem. Macska! Bár nagyobbnak látszik a macskánál. Hátha hiúz kóborolt le ide, a dombvidékre, a közeli havasokról.

A hatalmas macska minduntalan megáll, és, szinte ágaskodva, felém figyel. Ilyenkor kétszer olyan magas, mint amikor hosszúra nyúlva halad.

Megvárom, hogy megint lekapja fejét a fűbe és elinduljon. Ráfogom a Schoenauert, megkeresem a távcsővel, és 40 lépésről oldalba lövöm. Természetesen helyben marad, csak feketekarikás lompos farkával csapkod még egyet-kettőt.

Bibi hamarosan hozzám jön, és azt mondja, ekkora vadmacska elejtése különvadászélmény egy őzbak lövésénél.

Szerencsénkre a közeli országúton vár a gépkocsi és a macskával együtt bevisz Szászrégenbe. A hatalmas nőstény *macska* súlya hat kiló.

Június 8. A Kereszterdőben az Éltestő Bubától nekem engedélyezett bakot szeretném meglőni, hát elkértem tegnap este Bibitől, illetve Pruncától a kapukulcsot, és hajnal előtt, 2 óraker kionsonok a házból, és gyalog vágok neki a csendes éjszakának.

Amikor a városból kiérek, már rózsásodik keleten a látóhatár, és ólomkékes színben látszanak tisztán a Kelemen-havas körvonalai, köztük szembetűnő a sajtáságosan jellegzetes „Istenszéke” nevű hegy rajza.

$\frac{3}{4}$ 3-kor érek a Kereszterdő szélén a tarvágás alá. Északkeletnek tartva, lassan felkapaszkodom benne a korosabb, bokrosabb, dúsabb növényzettel teli vágás felső részébe, ahol tegnap délután jártunk.

Ahogy nappalodik, feltámad és egyre erősebben fúj a szél. Napkelte tájt időnként kellemetlenül gorombán fúj. Ez lehet az oka, hogy alig látok vadat.

Két órát töltök a területnek ezen a részén, a még valamennyire áttekinthető, helyenként hézagos vágásban, hol egy helyben álldogálva és felülről belenézve, hol óvatosan ide-oda mászkálva benne, de csak egy barkás agancsú, fiatal bakocskát és egy ugyancsak fiatal sutát sikerül a cserjék között felfedeznem. A bak egyébként tegnapi ismerősöm.

Réggel 7 óráig még nagyot kerülök a Kereszterdőben - nem akadok több vadra -, azután úgy, ahogyan derengéssel kijöttem, a poros országúton gyalogolva térek vissza a városba.

Héttükk és Petele (Maros-Torda megye)

Június 8. Szabó Kálmán, a Kelemen-társaság elnöke egy ajándék-bakot szánt nekem, s az ő tanácsára jöttem ki ebbe, az Isten háta mögé rejtett kis román faluba. Nem messze ettől a falutól érem el a

szászrégeni szász vadásztársaság egyik területét, Petele község erdejét is, ahol ugyancsak lőhetek - ha tudok - egy bakot.

Ide jöttem tehát Szászrégentől gépkocsival félóránnyira - a Kelemen-társaság fővadászával, Bohanek Józseffel - azzal a szándékkal, hogy a világnak erről a még nem látott, félreeső tájáról két őzagancsot viszek haza.

Körülbelül 12 kilométernyire vagyok Szászrégentől, délkeleti irányban. Erősen hullámos, dimbes-dombos, szép vidék, sok réttel, kevesebb szántófölddel és közben - főképpen a dombtetőkön - nagydarab erdőkkel.

Egy román parasztházban szállok meg délután 4 órakor, majd ½ 5-kor a közben szolgálatra jelentkezett öreg, mezítlásos, borostás képű, félszemű vadórrel útnak indulok. Mivel az öreg azt mondja, a petelei erdőben tud egy biztos járású bakot, kívánságomra ma délután mindjárt ott kezdjük a dolgot.

Egyőrai gyaloglás után egy völgyfenéken a rétektől, legelőkről befordulunk az erdőbe, és néhány száz lépéssel beljebb, egy vadregényes völgyben, patak menti, vadvirágos tisztáson azt mondja a vadór, hogy helyben vagyunk, ezen a kis réten látta az idén már három ízben a bakot.

Odakint, a mezőn aggasztott a szél, de a védett völgyben áll a levegő. Egyébként is néma csend van ezen a világ forgatagától és minden zajtól elrejtett, mesésen szép, kis helyen.

A tisztástól nem messze, az erdőben letelepszem egy fa tövéhez úgy, hogy jól kilássak a rétre. Kisérom valahol beljebb, mögöttem rejtőzik el. Úgy eltűnik, hogy azt sem tudom, merre van.

A várakozás idejét naplóírással töltöm. Elmaradtam vele másfél nappal. Közben természetesen dohányszom is. Nagy csendben és csaknem mozdulatlanul irkálom tele a füzet oldalait, közben-közben kinézve a magas erdő keretezte, egy-két holdas kis rétre.

Eltelik vagy félóra, egyszerre csak ott áll a vörös bak a zöld réten, térdig vadvirágok között, tőlem 50 lépésnyire. Nem hallottam jönni - mintha valami varázslat fújta volna oda -, mozdulatlanul áll és figyel.

Néhány fatörzs között látok rá. Átlagos, rendes hatos bak. Ennél nagyobbat vámi, remélni, keresni, nem érek rá. Tehát meglőném, de amíg nem mozdul, én sem merek megmozdulni.

Néhány percnyi várakozás után a bak elindul, és lassan lépkedve, fejét hol a fübe horgasztva, hol hirtelen felkapva, átvonul a tisztáson. Ámde közben ráfogtam a puskát, s amikor a túlsó szélén megáll, ma-

gasan lapockán lövöm. Elvágódik, kapalózdik, csülökre kap, néhány lépést rohan visszafelé, ahonnan jött, megint elvágódik és elterül.

Fényképezés, zsigerelés után a vadőr hátára veszi és indulunk vissza, a völgyből s az erdőből kifelé, majd a dűlőúton a falu felé. Feleúton aztán feltesszük a *bakot* egy arra haladó szekérré.

Június 9. Tiszta szobában, tiszta ágyban jól aludtam, csak nyugtalanított, hogy nem tudtam, mikor hány az óra. Zsebóráim ugyanis tegnap délben, bizonytalan időtartamra, megállt. Megtette ezt már máskor is, de ez alkalommal ugyancsak rosszkor tette. Igen kényelmetlen érzés, hogy az ember sohasem tudja, hány óra van.

Valamikor hajnal előtt felkelek, felöltözöm, majd a konyhán megtudom, hogy 2 óra múlt.

Reggelizem, folytatom a tegnapi este még elmaradt naplóiírást, aztán derengéssel kimegyek a gödörben rejtőző faluból a szomszédságában magasló dombokra. A tetőket borító erdő szélén cserkelve, keresünk a mezőre, főképpen a herékre kijáró őzeket. Egy meredeken lejtő, éles gerincen lesbe ülünk. Mellette, a széles hajlatban, a lóherén a vadőr mostanában ismételt látott egy derék bakot. Úgy véli, ma reggel még kijön oda legelni.

Üldögélünk, várakozunk, nézdegélünk, de csak néhány nyulat látunk.

Kísérőm megunja a dolgot, és azt mondja, menjünk tovább. Felállunk és ugyanakkor megpillantjuk az erdőből éppen kilépett derék bakot. Ha még kitartottunk volna helyünkön, 150 lépésről kényelmesen meglőhettem volna, és ma délelőtt visszamehettem volna Szászrégenbe. Ez a vágyam, sajnos, dugába dől. A bak bennünket azonnal észrevett, és mielőtt lőhetnék, bevonul az erdőbe. Még vagy félóráig várjuk, remélve, hogy ismét kijön szokott legelőjére, de bizony, nem jön.

Aztán még egydarabig az erdőben mászkálva, leskelődve, elbabráljuk a borongós, harmatos, nedves reggelt és 7 órára visszatérünk a faluba.

Reggel 6 órától délután 6 óráig az embernek ilyen helyen és ilyenkor semmi más dolga, csak várja, hogy teljék az idő és elmúlják a nap. Tulajdonképpen szörnyű időpocsékolás, de a júniusi özbakvadászat már ezzel jár. Nehány óráig a legmelegebb déli időben, derékig meztenül, szállásadóm udvarán sütkérezem. Egész levetkőzéssel nem merem a derék falusiakat megbotránkoztatni.

½ 5-kor végre útnak indulok. Kísérom a félszemű, mezítlábas, fehér ruhás vadőr. A falutól délre arra a magas domboldalra megyünk, ahol reggel láttuk a bakot, de ellenkező irányból, alulról és hátulról kapaszkodunk fel arra a gerincre, amely mellett és alatt van az a bizonyos heretábla, a bak szokott legelője. Ezúttal a gerinc bokros felső részén a látást és lövést zavaró ágak kinyesésével készíték magamnak jól takart, igen alkalmas leshelyet.

Ámde a vadász tervez, s a bűdös paraszt mindent elront. A mezőn dolgozó valamelyik paraszt kihozta magával három kutyáját, s a ronda dögök egy nyulat kergetve, vadul csaholva, az erdőnek éppen abban a részében folytatják a hajszát, amelyikből a baknak kellene kijönnie. Ezzel reménységem fokmérője fagypontra száll.

Ráadásul a szél is fúj - noha szép, derült idő van -, a heretábla közepétől 300 lépésnyire egy pirosszoknyás parasztasszony kukoricát kapál, s az erdőből kilép két hangosan beszélő paraszt, nagy köteg vesszővel a hátán.

Ha ismerném a területet és más bak járását tudnám, odébb állnék, de nem tudok a helyi körülményekről semmit, a vadőr pedig hülye, hát, csodát várva, helyemen maradok.

Kis idő múlva két nyúl jön ki az erdőből és nyugodtan legel a herében, majd eláll a szél, a kutyák valamerre elmentek, csaholásukat nem hallom, hát egy-két fokkal emelkedik a reménységmérő higanyoszlopa.

Napnyugtáig aztán nem történik semmi, csak a légáramlat változtat egyre irányt, s a munkájukról hazatérő parasztok csaholó kutyáikkal együtt neszeznek messze alattam, a mezőn, a dűlőutakon. A Nap, szokása szerint, tűzvörösen már letűnt a látóhatár alá, de a pirosszoknyás parasztasszony még egyre kapál ... nagy bosszúságomra.

Aztán a sikernek ez az akadály is elhárul, negyedórával napnyugtá után a piros szoknya távozik.

Megint eltelik vagy negyedóra, s az erdőszélen megjelenik ... egy fehér macska.

- No, ez nem lesz jó; a fehér macska aligha tetszik majd a baknak - gondolom aggódva.

Végre nagy későn, alkonyattal mégis megtörténik a csoda, megjelenik a bak. Sajnos, jócskán messze, 180-200 lépésnyire van tőlem. A szélső bokrok alatt megáll, és nézi a macskát, majd idegesen ide-oda lépked az erdőszélen, egyre a macskát nézve.

Rohamosan fogy a világosság, és csaknem másodpercenként érzem a lövés lehetőségének elmúlását.

Végre kijön a bak a herébe, s ott még jobban egybeolvad környezetével. Bár látom - valamennyire, homályosan - színfoltját, de nem látom rajta tisztán a vékonyszálú célzókeresztet. Bölcsen cselekednék, ha nem lőnék; sajnos, néha kerül a bölcsesség.

Megcélzom a bakot és ... meglep a gerinc másik oldaláról hozzám kúszott vadór érintése és sűgása. Nem is hallom, mit sűg. Haragosan leintem, közben megint eltelt néhány másodperc, s a világosságnak még egy árnyalati foka is elveszett -, ismét megcélzom a bakot és lővök. Meg sem mozdul! Ismételek, meghúzom a rögtönzöt, megint célozni készülök, de előbb a fényerősebb messzelátóval akarom megnézni, hogyan áll a bak, leteszem a puskát a hátizsákra, ennek valamelyik része a ravaszhoz ér, s a lövés durran.

Erre már elindul a bak és a lejtőn lefelé futva, rézsút aláj jön és ... nem látom többé.

Kísérőm végre szólni mer, és azt mondja, hogy még egy bak volt kint a mezőn, alattunk, a gerinc másik oldalán. Ezt nem láthattam, s a vadór azért zavart meg, hogy jelentse a bakot. A hiba főképpen abban volt, hogy mind a két bak későn, alkonyati szürkületben bújt ki az erdőből, amikor a biztos célzás lehetősége már másodpercek múltán elfogyott.

Visszahúzódnak a gerinc mögé és lemegyünk a mezőre, a legközelebbi dűlőútra. Lent járva halljuk, hogy odafönt, ahonnan lejöttünk, a heretáblán két őz riaszt ..., hogy a fene enne meg ezt a balszerencsés estét!

Június 10. Ma egy hete jöttem el hazulról. Múlik a drága idő, hamarosan kifogyok belőle. Szeretném már meglőni a „hétbűkki” bakot és innen továbbállni.

Derengéssel sietve kimegyek a faluból, s mire rendesen megvirradt, már a heretábla fölött, a tegnap elkészített, jó leshelyemen vagyok.

A mező egyelőre üres, de napkeltével egyszerre csak kiperdül egy bak az erdőből, és - mintha valami kergetné - menekülésszerűen lefut a heretábla közepéig, ott megáll és ijedősen tekintget ide-oda. Valamit figyel, mintha valamitől félne.

Az a gyanúm, egy erősebb bak kergette ki az erdőből. Mintha nem a várt, a tegnap este elhibázott bak volna. Habozok, meglőjem-e. Hol gyengéllem, hol elfogadhatónak vélem. Hosszas egyhelyben állás és

figyelés után elindul, és tőlem még távolodva, a következő heretáblára fut. Ott egy fa terebélyes koronája takarja. Arra számítok, hogy a tegnap kukoricáját kapált parasztasszony nemsokára megjön munkáját folytatni, s a bak előle menekülve leshelyem közelében tér vissza az erdőbe.

Meg is jön az asszony, de a bakot hiába várom, hiába keresem szememmel; észrevétlenül meglépett.

Süt a Nap, neszez a nép a mezőn, 5 órára jár az idő, már nincsen mihez fognom, hát leballagunk a faluba.

Félórával később, leshelyem alatt, a gerinc másik oldalán legel egy derék bak a mezőn. Bohanek reggeli cserkészetéről visszatérve, látja és jelenti később nekem.

Bohanek ma reggel egy közepes minőségű bakot lőtt, és délelőtt szekérrel hazatér Szászrégenbe.

Délután jóval 5 óra előtt, perzselő napsütésben, ballagunk kifelé. Még lent, a dülőúton járva, látjuk, hogy a herében két parasztkölyök, a kukorica pirosszoknyás kapálójának két csemetéje, becserkel egy nyulat, majd, hogy felugrasztotta, hahotázva rohan utána, be az erdőbe. Ez a játék is alkalmas őzbakom szelídítésére.

Az asszony kapálásával még egy darabbal közelebb ért a heréhez. Felmászunk hozzá, és szépen megkérjük, könnyítsen rajtunk, és távozzék kölykeivel, lehetőleg nemsokára. A derék nő kívánságunkat azonnal készségesen teljesíti.

Nagyszerű leshelyemen, páholyomban ülve, figyelem a heretáblát. Kísérőm mögöttem, a gerinc másik oldalán lesi az általa tegnap este és Bohanek által ma reggel látott másik bakot.

Meleg, nyári délután. Körülöttem zümmögnek a legyek, a darazsak, a dongók, messze alattam, a mezőn neszeznek a parasztok, és felhallatszik hozzám a falu jellegzetes lármája is.

Nagysokára nyugszik le a Nap, és ugyanakkor egy suta jön ki az erdőből, sietősen levonul a tábla közepéig, ott megáll és legel. Epedve várom a bakot, de nem jön.

- Ilyen az én szerencsém - kesergek magamban, amikor már erősen alkonyodik, s a bak mégsem mutatkozik.

Már olyankor van, mint tegnap volt, amikor a bakot csak a késői szürkület miatt hibáztam el, s már úgy vélekedem, hogy száz lépésen belül kellene a bakot látnom, hogy még meglőhessem. Minden perc elmúlásával tűnik a látás és a célzás lehetősége, és tűnik vele a remény. Már csak azzal vigasztalódom, hogy holnap péntek lesz, reggel

még kijövök, a pénteki nap már sokszor juttatott a napokig hiába remélt sikerhez.

Zörgést hallok mögöttem, megfordulok. Sötétképű kísérőm csúszott hozzám, és néma jelekkel adja tudtomra, hogy a gerinc másik oldala alatt valami van.

- Mi az? - kérdem halkán.
- Egy őz ... lent ... a zabban!
- Bak?
- Nem tudom, nem lehet látni.

Felkelek, átmegyek a másik oldalra, lenézek a hajlatba, de semmit sem látok. Van ott fa, bokor, rét, vetés, de őzet a sötétedő szürkületben felfedezni nem tudok. Úgy vélem, hogy ezen az oldalon még valamivel sötétebb van, mint odaát, a heretáblán, és azzal a gondolattal, hogy hátha közben kijött az ismert bak a herébe, visszalopakodom leshelemre. De hiába minden reménykedésem, Isten tudja, hol maradt ma az ott már három ízben látott bak.

Megint hozzám bújik az öreg vadőr és súgva mondja, hogy látja a másik oldal alatt az őzet.

- Hiába minden - felelek -, ha nem tudjuk bak-e vagy suta, úgysem löhetek. Ha sutát lövök, nagy a baj.

- Nem baj! Ha suta, eldobjuk és nem mondjuk senkinek.

Eszembe jut Juan. Ezeknek a született vadorzóknak vadászkerölcsi felfogása mind egyforma. Ilyen disznóságot elkövetni ugyan nem akarok, mégis átkerülök megint a túlsó oldalra, és lenézek a jelzett irányba. Szabad szemmel ott semmit sem látok, de a messzelátóval csakugyan sikerül vagy 120 lépésnyire lent, a zabban egy őz alakját felfedeznem. Ezzel azonban nem értem el semmit. A célzótávcső segítségével talán meglőhetném, de mivel nem tudhatom, bak-e vagy suta, a lövést nem kockáztathatom meg.

Magam sem tudom, mi lehet a célja és eredménye vállalkozásomnak, de leülök a földre és félig ülepemen, félig hátamon, lassan lecsúszom a meredek domboldalon, puskámat ölemben tartva.

Közben a sötétedésben nem veszem észre, hogy az őz részút fölfelé kapaszkodva, felém közeledett. Egyszerre meglepetésszerűen, alattam 50-60 lépésre megugrik és riasztva elfut. De csak 20-30 lépésnyire megy el, megáll és riaszt. Erre már tudom, hogy bak. Olyan öblös, mély hangon olyan rövideket böffent, hogy biztos vagyok a dologban. Ilyen hangja sutának nem lehet.

Nem látom, csak hallom, hogy hol van. Egyhelyről, tőlem balra, lent hallik folytonos riasztása.

Aztán a messzelátóval sikerül a gyenge holdvilágtól kissé enyhített, csaknem éjjeli sötétségben árnyalakját felfedeznem. De csak a messzelátóval találok meg, a célzótávcsővel semmit sem látok.

Erre olyan élményem következik, amely annyira eredeti, érdekes és ritka, hogy nagyon élvezem. A bakot ugyan nyugtalanítja a fölötte, a domboldalon sötétlő összekuporodott alak - egyre riasztva adja jelét bizalmatlanságának -, de valami állatnak tarthat, mert nem megy el, sőt lassan lépkedve, meg-megállva, rézsút lefelé tartva, alám jön.

A távolság köztünk körülbelül 80 lépés, meredeken lefelé. Közünk egy terephullám a bakot alulról félig takarja, úgyhogy csak alakja felső fele látszik, már amennyire egyáltalán látszik. Velem szemben, a bak fölött, világít a Hold sarlója. A messzelátóval még csak megtalálom a bak alakját, a célzótávcsővel azonban hiába keresem, a holdfény tükröződik és fénylik benne.

A bak alattam egyszerre megriad, megperdül, nagyokat riasztva, balra elfut, 40-50 lépéssel odébb megáll, egydarabig egyhelyben bőfent, megfordul és megint, lassan lépkedve, alám jön.

Nem tudja, ki vagyok, mi vagyok. A puszta gyepen, szabadon félig fekszem, félig ülök. Talán a domboldalon túró disznót gyanít bennem, de nem biztos a dolgában. Szeretné kideríteni, mi az, amit alighanem éppen olyan homályosan lát, mint én ökelmét.

Én meg közben hol a messzelátóval igyekszem megállapítani, hol is van, hol a távcsővel céloznám meg, ha tudnám, de ... sehogyan sem tudom.

A bak megint alám ért, ismét hirtelen megfordul és izgatottan bőfentve, visszafut, ahonnan jött. Ott megint megáll, egy-két percig egyhelyben riaszt és lassan visszajön, egyenest alám.

Ezt a mesterkedését még háromszor megismétli, s amikor ötödször vagy hatodszor ér alám, és a nála világosabb zabvetésben valahogyan úgy áll meg, hogy többet látok sötétes alakjából, végre belekapom a célzótávcsőbe és meghúzom a ravaszt. Abban a pillanatban tűnik el a bak, csak egy nagy porfelhő támad a helyén, illetve irányában, rajta túl.

Nem tudom, meglöttem-e vagy sem. Felülről, hátam mögött hozám csúszik a vadőr, és azt mondja, ő már egyáltalán semmit sem látott. Fölöttem 30-40 lépésnyire, az erdőszélen kuporodott, amíg alatta a gyepen csúszkáltam lefelé.

Sietve lebotorkálunk a meredek oldalon lövésem irányában, és még egy darabbal lejjebb, mint ahol állt, a zabban megtaláljuk a kimúlt, derék *bakot*. Tíz-tizenöt métert gurult lefelé. Gyufát kell gyújta-

nom, hogy megnézhessem agancsát. Ilyen sötétségben - emlékezetem szerint - még aligha löttem bakot. Hiszen csak egy halvány árnyat láttam a távcsőben és csak bős hangjáról tudtam, hogy bak. Egyéb-ként lehetett volna akár disznó, akár bármi más vad.

A bak olyan súlyos, hogy az öreg vadór nem tudja egymaga hazapipelni, hát, mialatt mellette ülve őrzöm, befut a faluba segítőtársért.

Várakozásom ideje a szerencsés vadásznak az a bizonyos jellegzetes boldog félórája, amelyben egészen eltölti a beteljesülés, a megelégedés, a küzdelem után a célhoz érés békés, nyugodt érzése. A csendes nyári éjszakában egyedül üldögélek a zabvetésben, mellettem jól sikerült vadászásom és ügyes lövésem eredménye, a nagyagancsú, derék bak. Keleti irányban, de még magasán az égbolton, világít a sarló alakú Hold és ragyog két nagy csillag. Holnap reggel a községbíró szekere bevisz Szászrégenbe.

MAGYARRÉGEN (Maros-Torda megye)

Június 11. Reggel jöttem el Hétbükről Alsóbölkényen és Radnótfáján át - parasztszekérrel.

A mai délutánt még Éltető Buba kis területének, a Kereszterdőnek szánom nagy feleslegesen, mert nem látok benne egy szőrszálát sem. Igaz, hogy nyugtalanítóan szeles, sötéten felhős, csepergős volt az idő.

Holnap reggel utazom tovább Galonyára.

GALONYA (Maros-Torda megye)

Június 12. Reggel Szászrégenben alszom, mert valamikor pihenni is kell, s erre Popescuék kedélyes vendégszobája felette alkalmas hely.

Délelőtt Bibi gépkocsitulajdonos vendége, Dan Grigore Plessia, román követségi titkár Kolozsvárt, kocsiján kivisz Déda-Bisztrára. Onnan a Galonya-patak völgyében felmegyünk ötödfél kilométernyire Kemény János méhésztelepéig, mai szállásomhoz. Bibi és barátja ugyanis kirándulásként felkísér odáig.

Délután 1 órára érünk a kis telepre. Lassan haladunk a vadregényes, szép völgyön fölfelé, mert Bibi útközben sikertelenül horgászott pisztrángra. Ez sok álldogálással és várakozással járt. Azt mondja, a pisztráng nem „harap” a déli órákban, különösen jó időben, ha nem érez esőt.

Aztán ebédelünk, heverészünk. Közben sötéten beborul az ég, s a pizstrángok időjós-lási tehetségét kétségbevonva, még ma esőt, magamnak megázást jósolok.

½ 4-kor Bibi és barátja elbúcsúzik tőlem, és lemegy Bisztrára, én pedig Goricával, a vadőrrel cserkelni indulok. Azt mondja, nem megyünk messzire, mert jön az eső, de én arra kérem, vezessen oda, ahol leginkább remélhető, hogy őzbakot látunk, az esővel ne törődjék.

Felkapaszkodunk egy hosszú, magas gerincre, és sziklás élén mászunk egyre feljebb. Mintha havason zergére cserkelnénk, úgy járhatjuk körül szemünket a letarolt, füves, gyéren bokros hegyoldalakon kétoldalt alattunk és a jobb kézre eső Borta-patak másik oldalán, valamint balra, a Galonya-völgy túlsó oldalának sok mellékvölgyén, árkan, gerincén. Csupa meredek, sziklás, szagztatott terep.

Közben egyre sötétedik az idő, délről ólomszürke felhők, a hegytetőket sűrűlva és elborítva, nyomulnak felénk.

Hamarosan látunk a Borta-patak fölött, a túlsó, meredek oldalon, 4-500 lépésről, a bokrok között egy ózsutát, majd még egy sutát, odébb egy szarvastehenet és még feljebb egy derék tizenkettes bikát. Agancsa természetesen még barkás, de már elérte teljes nagyságát.

Egyórai erős kapaszkodás után kísérőm egy világos vörös foltra figyelmeztet, vagy 150 lépésnyire alattunk, a fűben. Megnézem a meszszelátóval; derék bak. Agancsa fülénél jóval magasabb, tehát lehető. Nem sokat vizsgálatom agancsa minőségét, a száruk vastagságát. Biztos, hogy nem fiatal, és nekem csak ez a fontos. Nem érek rá a Galonya-völgy legnagyobb agancsú bakját megkeresni.

Lehasalok az ősvényen, magam elé teszem hátizsákomat - benne az esőgallérral és egyéb dolgokkal -, feltámasztom rá a puskát és keresem a célzás módját. Közben a bak egy bokor mögé tűnt, és vastag cseppekkel kezd verni az eső.

Kísérőm a lejtős ősvényen néhány méterrel feljebb kuporog, és int, hogy fölöle látható a bak. Hozzácsúsodom és meglátom a felénk fordult, fölfelé figyelő bakot. Nem nagyon tetszik a helyzet, mert csak szűgyön lőhetem, és meredeken lefelé nézve, igen közel látom fejét szűgyéhez, sőt feje nyakatövét takarja. Ha a golyó csak néhány centiméterrel feljebb megy, mint akarom, fejbe lövöm a bakot. Ez pedig az ilyen lövésnél felülről lefelé esetleg megesik. Ezenfelül a puska csöve előtt fűszálak veszélyeztetik a golyó irányát.

De Gorica tapasztalt kísérő, a puska elé kúszik és a fűszálakat eltávolítja. Az eső mind sűrűbben esik, s a bak még egyre felénk néz.

Erre, a hátizsákra feltámasztva, megcélzom szügyét és eleresztem a golyót. A bak eltűnt! El kellett esnie a helyén, mert látatlanul nem mehetett el.

A magas, vizes növényzetben rejtetten korhadó sok rönk és tuskó között lecsúszkálunk, mászunk, botorkálunk hozzá. Nem éppen ott fekszik, ahol a lövés érte, hanem néhány méterrel lejjebb csúszott.

Átlagos, rendes, unalmas, hatos agancsa megint csak egy szám, a 383-adik, őzagancsaim sorában. De nem fiatal, sőt koros *bak*, és egy élvezetes cserkészlet eredménye. Sajnos, csúnya lövést kapott. Amitől célzás közben tartottam, bekövetkezett. Fejbe löttem. A golyó bal szemébe csapott, tarkóján jött ki és, darabokra válva, még négy lyukat vágott felülről jobb combjába.

Mialatt a vadőr kizsigerelei, egy suta riasztva menekül a túlsó oldalon a hegynek.

Mire $\frac{1}{2}$ 6-ra leérünk a bakkal a méhésztelepre, ugyancsak megázunk, felülről az esőtől, alulról a latyakos fűtől.

Vacsorám vajban sült két pisztráng. Gorica fogta őket, mialatt ebéd után a gyepen heverészünk. Ezek - úgy látszik - okosabbak voltak, megérezték az esőt és haraptak.

Az este a fagerendákból épült méhészháznak a vadászok számára fenntartott szobájában egyike azoknak a nyugalmas, békés, hangulatos estéknek, amelyek az igazi vadászéletnek kiegészítő részei, boldogságos tartozékai és ... semmi közülük a „sport” fogalmához.

A kis vaskályhában ég a tűz, mellette ülök, hogy megszáradjon rajtam vizes ruhám, pipázom és elgondolkodom a múlton, a jelenen és mai cserkészetemen. A naplórírást, puskatisztítást, vacsorázást elvégeztem, amíg világos volt. Lámpavilág nem kell, megvilágítja a szobát valamennyire a kályha nyitott ajtaján át a tűz. Odakint zúg a Galonyapatak kögörgeteges medrében sietve völgynek rohanó árja; idebent duruzsol a kályhában a tűz, mi pedig - Gorica és jómagam - többet hallgatunk, mint amennyit beszélünk. A bőbeszédűség nem vadászos tulajdonság. Kérdezősködésekre Gorica csak elmondja, hogy négy-öt kilométerrel feljebb legelő juhnyájból a farkasok mostanában hat juhot raboltak el. De heteket kellene a nyáj mellett tölteni, hogy az ember lövésre kapjon farkast. Érdekes, hogy a farkas többnyire világos nappal támad a nyájra.

8 óra után elálmosodunk és lefekszünk aludni.

Június 13. Pünkösdvásárnap. Esik az eső reggel is. Csak egy bakra hivattam meg, ezt pedig már meglőttem, tehát legfeljebb farkast lőhetnék még, vele találkozni azonban olyan ritkaság, hogy ezért ugyan nem érdemes esőben, latyakban hegyet mászni. Hiszen akárhány olyan öreg vadász van, aki évtizedekig járta a havasokat, és sem farkassal, sem hiúzzal nem találkozott.

6-kor kelek, 7-kor indulok és ½ 10-kor lent vagyok Déda-Bisztrán.

Lassan, cserkelve jöttem le, remélve, hogy még hátha látok valami vadat. Láttam is jobb oldalt, magasán fent, a vágásban egy derék bakot.

Gorica a méhész fiával hozta utánam hátizsákomat és az őzbakot. Egész úton szemergett az eső, tehát ázottan érünk le a faluba.

Ennek a kirándulásomnak végére értem. Délután vonatra ülök, hogy holnap délelőtt hazaérjek.

FELSŐBABÁD (Pest megye)

Július 6. Délután 6 órától este ½ 9-ig Jánostól kísérve cserkelek. A vadászásnak ez a módja Babádon ugyan szokatlan, de János az erdőben, helyesebben mondva, a ligetek és csenderesek változatos sorában legújabban cserkészösvényeket takarított, s a nagy munkaidőben, szekér híján, gyalogosan keresünk bakot.

Tikkasztó nyári idő van. A körises lécesekben, rudasokban megrekedt a meleg, és úgy megizzaszt, mintha gőzfürdőben volnánk. Ráadásul gyötör a sokféle rovar és pókháló. Egyáltalán, a nyár jellegzetes, legdúsabb napjait, a legnagyobb jólét időszakát éljük. Ahová az ember néz, mindenütt, minden élőlény a jólét feleslegében dúslakodik és virul. Szúnyogok, pókok, legyek, dongók keserítik el a vadászt ... gerlék gurrogása, vadgalambok bűgása hallik az erdő minden sarkából

varangyos békák mászkálnak az ösvényen és a szekérutakon a kerékvágás porában a mezőn, a réteken a fácányúk körül sűrűforog a sok csibe rigók surrannak ide-oda a bokrok között az őzbakok biztos takarásukban hevernek és nem mutatkoznak, legfeljebb néhány böffentésük ér fülünkhöz hol messziről, hol a közeli sűrűségből a csatornák megfogyatkozott vizében lubickolnak a törpeharcsák aratómunkások kaszálják a rozsot én pedig - ahelyett, hogy bölcsen a Gellért-fürdőben sütkéreznék és hűsölnék - őzbakot akarok lőni, mintha még nem lőttem volna eleget életemben. De nem sikerül ám! Csak öt őzet látunk; az erdőben egy sutát két gidájával, egy árpatablában egy előlünk nagy ugrásokkal menekülő, középszerű bakot, s végül, alkonyattal, egy lucernatáblán egy öreg sutát.